

ПЛЕНАРНЕ ЗАСІДАННЯ

УДК 37.018.38-044.247:378.4

І.М. Беляєва, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

І. Стефанова, PhD, доц. (*Університет Паїсії Хилендарський, Пловдив, Болгарія*)

АКАДЕМІЧНА МОБІЛЬНІСТЬ ЯК ШЛЯХ ДО ГАРМОНІЗАЦІЇ З ЄВРОПЕЙСЬКИМ ОСВІТНІМ ПРОСТОРОМ

Сучасні інтеграційні процеси, що відбуваються в європейському співтоваристві, істотно впливають на систему вищої освіти. На поточний момент формується єдиний освітній простір, який виражається, перш за все, в гармонізації освітніх підходів, стандартів, навчальних планів в університетах різних країн Європи. Це пов'язано з формуванням єдиного ринку праці, розвитком трудової та академічної мобільності.

Проблема академічної мобільності особливо актуальна в сучасних умовах, оскільки сприяє формуванню якісно нових трудових ресурсів, здатних зайняти гідне місце як на європейському, так і на вітчизняному ринку праці. Уряди розвинених країн розглядають академічну мобільність як основне завдання й інструмент конкурентоспроможності закладів вищої освіти.

Академічна мобільність визнається одним з ефективних інструментів підвищення якості людського капіталу. З розвитком глобалізації стрімко зростає обмін між країнами в галузі науки і освіти. Це сприяє розширенню і зміцненню міжнаціонального співробітництва в цій сфері, конкурентоспроможності національних систем освіти.

Академічна мобільність розглядається в рамках Болонського процесу в якості умови формування європейської вищої освіти. Одним з основних напрямків Болонського процесу є підвищення рівня академічної мобільності – освітнього обміну студентів, викладачів, дослідників та адміністраторів університетів. Академічна мобільність є однією з ключових ідей Болонського процесу, незважаючи на наявність численних проблем, що виникають при її реалізації. Положення про важливість мобільності завжди присутні в Болонських документах (Велика хартія університетів, Сорбонська декларація, Болонська декларація, Берлінське комюніке (2003), Додаток до Рекомендації № R(95)8 Комітету міністрів Ради Європи державам-

членам щодо академічної мобільності (Страсбург, 2 березня 1995 р.), Лондонське комюніке).

Досвід провідних університетів України показує, що академічна мобільність може бути реалізована в таких організаційних рамках: індивідуальна ініціатива, програма дослідження або наукових грантів, організація спільних освітніх або дослідницьких програм.

Сьогодні все більше уваги приділяється реалізації спільних програм, що сприяють модернізації навчальних планів і технологій навчання, підвищення конкурентоспроможності та якості освітніх програм і сприяють формуванню, апробації, коригуванню та впровадженню загальних європейських принципів і моделей вищої освіти.

Основна мета мобільності – надати студенту можливість отримати освіту за обраним напрямом підготовки, забезпечити йому доступ у визнані центри знань, де формуються провідні наукові школи, розвинути пізнання студента в різних сферах культури. Унаслідок цього:

- у студентів з'являється можливість вибору індивідуальної освітньої траєкторії, отримання більш якісних освітніх послуг;
- для ЗВО формуються нові умови ефективної конкуренції та взаємодії;
- для вчених і викладачів відкриваються перспективи плідного наукового та навчального співробітництва;
- ринок праці стає міжнародним, що згодом полегшує можливість працевлаштування кваліфікованих кадрів.

Академічна мобільність є вимогою сьогодення на ринку надання освітніх послуг у сфері вищої освіти та передбачає потужну інтеграцію України в загальноєвропейський освітній простір. У ХДУХТ також особлива увага приділяється академічній мобільності студентів, викладачів та адміністративного персоналу. Це викликано тим, що академічна мобільність є одним з найважливіших напрямів процесу інтеграції українських установ вищої освіти до європейського освітнього простору. Забезпечення академічної мобільності науково-педагогічних і педагогічних працівників, інших працівників і студентів вимагає розробки вузами чітких механізмів і програм її реалізації. Важливим аспектом академічної мобільності є знання іноземної мови. Студент, що приїжджає в закордонний ЗВО за програмою обміну, повинен вільно володіти англійською мовою або мовою країни перебування. Це викликає необхідність поліпшення організації поглибленого вивчення іноземної мови в усіх ЗВО України.